

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2018

35. SREČANJE

TEORIJA PRIVLAČNOSTI: ALI IŠČEM SVOJO ZRCALNO PODOBO?

PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Avtor: LARA ŠALAMUN

Mentor: IRENA DOGŠA

Šola: II. GIMNAZIJA MARIBOR

Maribor, februar 2018

MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2018

35. SREČANJE

TEORIJA PRIVLAČNOSTI: ALI IŠČEM SVOJO ZRCALNO PODOBO?

PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2018

Kazalo vsebine

1. POVZETEK	5
2. ZAHVALA.....	5
3. UVOD	6
4. HIPOTEZE IN CILJI	7
4.1. Delovne hipoteze.....	7
4.2. Cilji.....	7
5. METODOLOGIJA DELA	8
6. TEORETIČNI DEL.....	9
6.1. Raziskave o podobnosti med posamezniki v romantičnih ali prijateljskih parih	9
6.2. Privlačnost.....	11
6.3. Osebnost.....	12
6.4. Velikih 5.....	13
7. ZBIRANJE PODATKOV MED VRSTNIKI.....	15
7.1. Metoda zbiranja podatkov	15
7.2. Vzorec sodelujočih.....	16
7.3. Materiali	17
7.4. Postopek	17
8. REZULTATI.....	18
9. INTERPRETACIJA REZULTATOV	22
9.1. Pomanjkljivosti.....	25
10. DRUŽBENA ODGOVORNOST	26
11. ZAKLJUČEK	27
12. VIRI IN LITERATURA.....	29
13. PRILOGE	31
13.1 Priloga 1: Originalni BFI v angleškem jeziku.....	31
13.2 Priloga 2: Soglasje o sodelovanju pri raziskavi.....	33
13.3 Priloga 3: Navodila.....	33
13.4 Priloga 4: Vprašalnik s prevedenim BFI	34
13.5 Priloga 5: Zahvala za sodelovanje.....	39
13.6 Priloga 6: Surovi podatki.....	40
13.7 Priloga 7: Grafi raztrosa za različne kombinacije dimenzij osebnosti	44

Kazalo grafikonov

Grafikon 1: Letnik srednje šole, ki ga obiskujejo sodelujoči	18
Grafikon 2: Vrsta razmerja, ki so ga sodelujoči ocenjevali	19

Kazalo tabel

Tabela 1: Opisna statistika	19
Tabela 2: Diskriminantna analiza – Wilksova Lambda	20
Tabela 3: Korelacijske vrednosti (Pearsonov korelacijski koeficient) za osebnostne lastnosti prvih oseb v paru ter drugih oseb v paru (torej prijateljev/partnerjev prvih oseb).....	21
Tabela 4: Surovi podatki doseženih vrednosti na petih dimenzijah osebnosti za oba posameznika v paru	40

Kazalo slik

Slika 1: Graf raztrosa za ekstravertnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru	44
Slika 2: Graf raztrosa za nevroticizem dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru	45
Slika 3: Graf raztrosa za odprtost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru	45
Slika 4: Graf raztrosa za prijetnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru	46
Slika 5: Graf raztrosa za vestnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru	46
Slika 6: Graf raztrosa za prijetnost prvih oseb ter nevroticizem drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru	47
Slika 7: Graf raztrosa za odprtost prvih oseb ter vestnost drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru	47
Slika 8: Graf raztrosa za vestnost prvih oseb ter nevroticizem drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru	48

1. POVZETEK

V raziskovalni nalogi sem ugotavljala, kateri izmed dveh rekov drži – *nasprotja se privlačijo*, ali pa *ene sorte ptiči skup' letijo*. Želela sem tudi ugotoviti, ali so si osebe v romantičnem razmerju bolj podobne kot osebe v prijateljskem razmerju ter v katerih dimenzijah osebnosti se ta podobnost kaže. S pomočjo literature in vprašalnika o velikih petih faktorjih osebnosti, ki sem ga razdelila dijakom, da ga izpolnijo zase ter za svojega prijatelja/partnerja, sem ovrgla hipotezo, da so si osebe v romantičnem razmerju bolj podobne kot osebe v prijateljskem razmerju. Hipotezo, da so si prijatelji/partnerji v različnih osebnostnih lastnostih podobni, sem potrdila, saj za tri dimenzije osebnosti - odprtost, prijetnost ter ekstrasvertnost, obstaja šibka povezanost. Potrdila sem tudi hipotezo, da so si prijatelji/partnerji v nekaterih lastnostih bolj podobni kot v drugih, saj za prej omenjene dimenzije šibka povezanost obstaja, za dimenziji nevroticizma ter vestnosti pa ne.

2. ZAHVALA

Rada bi se zahvalila svoji mentorici, ki me je že na samem začetku vzpodbudila k raziskovanju ter mi iz prvotne ideje pomagala oblikovati nekaj bolj konkretnega, na čemer sem lahko gradila, kasneje pa je prenašala moje neskončno kompliciranje, me mirila, opogumljala ter mi vlivala samozavest.

Zahvaljujem se še staršem, ki so se mi ves čas prilagajali z družinskimi načrti, mi pomagali pri iskanju gradiva ter me priganjali in mi »težili«, da med pisanjem nisem obupala. Skupaj s sestrama ter še nekaj drugimi sorodniki so mi pomagali tudi pri analizi vprašalnikov, ki jih je bilo res veliko. Brez pomoči, bi jih najbrž analizirala še zdaj, zato sem vsem res hvaležna.

3. UVOD

"Redkokdaj sta se strinjala. V bistvu se nista nikoli. Samo kregala sta se. Vsak dan sta se izzivala. Vendar sta kljub razlikam imela pomembno skupno stvar. Nora sta bila drug na drugega." (Beležnica, 2004).

Zakaj raziskovalno nalogo začnjam z enim najbolj obrabljenih citatov iz prav tako enega najbolj obrabljenih hollywoodskih filmov? Zato, ker dobro ponazarja družbo, v kateri živimo. Z vseh strani nas bombardira s podobami 'idealne ljubezni'. Ljubezni, v kateri vsak posameznik para dopolnjuje drugega. Prepričana sem, da bi lahko marsikdo izmed nas naštel vsaj 20 ljubezenskih knjig ali filmov, ki propagirajo mit 'nasprotja se privlačijo' - bogat-reven, rock zvezda-klasični glasbenik, pičlar-priljubljen. Domišljija in ljubezen na velikih zaslonih ter knjižnih straneh ne poznata meja.

Če pa se za trenutek osredotočimo na resnično življenje, vidimo, da temu še zdaleč ni tako. Prej obratno. Ljubezen, pa naj bo kakršnakoli – romantična ali prijateljska, v osnovi temelji na podobnostih. Ko to govorim, seveda izhajam iz lastnih izkušenj. Moji starši so si podobni. Imajo podobno izobrazbo, družbeno ozadje, interese. Pomembne so jim enake vrednote – družina, varnost, vera. Tudi ko primerjam sebe in svoje prijatelje, vidim, da smo si podobni. Vsi smo uspešni v šoli, delavni, bolj zadržani ter se izogibamo velikim zabavam. Radi beremo podobne knjige ter poslušamo podobno glasbo.

Za to, da so nam ljudje, ki jih imenujemo prijatelji ali partnerji podobni, obstaja tudi čisto praktičen razlog. Ljudje s podobnimi interesi se gibljejo v enakih krogih, se udeležujejo enakih dogodkov ter zahajajo na enake kraje. Naše socialno okolje je tisto, kjer spoznavamo druge ljudi, navezujemo stike. Torej se zdi nekako logično, da bomo v svojem okolju naleteli na ljudi, ki so nam podobni. Konec koncev potrebujemo tudi skupno temo, ki bo dala razlog za prvi pogovor, ta pa bo pomembno vplival, morda celo odločil, ali nam bo nekdo simpatičen ali ne.

Kot srednješolka predstavljam leta, v katerih medosebni odnosi postanejo še nekoliko bolj pomembni kot sicer. To je čas, ko si še zmeraj oblikujemo lastno identiteto, izbiramo ljudi, ki nas bodo obkrožali morda tudi vse življenje. Zato je za nas še posebej pomembno, kdo bo postal naš prijatelj ali partner in kakšna ta oseba bo. Prav zaradi tega sem se odločila, da raziščem, kako podobni so si posamezniki v romantičnih ter prijateljskih parih mojih vrstnikov. Želim izvedeti ali je prej omenjeni mit 'nasprotja se privlačijo' res le mit in ali izkušnje drugih

potrjujejo moje lastne. Tako bom lahko tudi v prihodnje bolj samozavestno izbirala ljudi s katerimi bom razvila prijateljstvo.

4. HIPOTEZE IN CILJI

Da bi lahko odgovorila na raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila – ali so nam prijatelji ter partnerji v osebnostnih lastnostih podobni, sem najprej postavila nekaj hipotez ter si zadala cilje, ki jih želim doseči.

4.1. Delovne hipoteze

- H1: Dve osebi, ki sta v romantičnem ali prijateljskem razmerju, sta si med seboj podobni v različnih osebnostnih lastnostih.
- H2: Osebe v romantičnem razmerju so si v osebnostnih lastnostih bolj podobne kot tiste v prijateljskem razmerju.
- H3: Osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju so si v določenih lastnostih bolj podobne kot v drugih.
- H4: Osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju so si najbolj podobne glede na odprtost, ter najmanj glede na nevroticizem.

4.2. Cilji

Z raziskovalno nalogo želim predvsem izvedeti, ali sta si dve osebi, ki sta v prijateljskem ali romantičnem razmerju, v osebnostnih lastnostih med seboj podobni in ali se stopnja podobnosti v teh dveh vrstah razmerja razlikuje. Ugotoviti želim tudi, v katerih dimenzijah osebnosti se podobnost med osebama kaže.

5. METODOLOGIJA DELA

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem uporabila dva načina raziskovanja.

Prvi način je bil **teoretičen**, kar pomeni, da sem preučevala **že objavljeno literaturo**. Da bi lahko področje raziskala podrobneje, sem najprej morala poznati teorijo. Poiskala sem različne raziskave, ki so tako ali drugače povezane s preučevanjem podobnosti med pari. Začela sem s podobnostjo v osebnostnih lastnostih na splošno, kar sem prikazala z raziskavo, ki sta jo naredila Markey & Markey (2007). Nato sem nadaljevala z bolj specifičnimi raziskavami, ki so mi zagotovile podatke, s katerimi sem lahko primerjala svoje lastne podatke. Takšna je bila raziskava McCrae in sod. (2008), ki je vsebovala njihove ugotovitve, pa tudi uporabne podatke iz še nekaj raziskav drugih avtorjev, prav tako navedenih v delu McCrae in sod. (2008).

Drugi način je bil **praktičen**, metodo raziskovanja, ki sem jo uporabila, pa je predstavljal **vprašalnik**. Njegov namen je bil statistično podpreti ali ovreči hipoteze, ki sem si jih postavila na začetku raziskovalne naloge. Vprašalnik je bil sestavljen iz dveh delov. Oba dela sta vsebovala osebnostni vprašalnik za tako imenovanih Velikih pet faktorjev osebnosti (BFI – Big Five Inventory), le da so v prvem delu vprašani ocenjevali svoje osebnostne lastnosti, v drugemu delu pa lastnosti svojega fanta/punce ali dobrega prijatelja/prijateljice.¹ Potrebno je bilo tudi označiti, za katero izmed navedenih skupin (fant/punca, prijatelj/prijateljica) vprašani izpolnjuje vprašalnik. Ko sem imela zbrane vse vprašalnike, sem jih analizirala s pomočjo lestvice, ki je bila zapisana na dnu originalnega testa. Trditve sem torej razporedila v ustrezne skupine, zapisala točke ter jih seštela. Nato sem podatke vnesla v Excelovo tabelo ter jih ustrezno statistično analizirala. Korelacijo ter statistično pomembnost sem računala s pomočjo statističnega programa PSPP, diskriminantno analizo pa s pomočjo programa SPSS.

¹ John, O. in Benet-Martinez, V. (1998). *Big Five Inventory*. Dostopno na: <http://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Personality-BigFiveInventory.pdf> (Januar 18, 2018)

6. TEORETIČNI DEL

6.1. Raziskave o podobnosti med posamezniki v romantičnih ali prijateljskih parih

Na temo podobnosti med posamezniki v romantičnih ali prijateljskih parih je bilo narejenih že veliko raziskav, saj je vprašanje ali se bolj privlačijo ljudje, ki so si podobni, ali tisti, ki se razlikujejo, prisotno že od nekdaj. Nenazadnje imamo tudi pregovor *'ene sorte ptiči skup' letijo'*. Iz tega lahko sklepamo, da je ideja, da ljudje izbirajo ljudi s podobnimi atributi, prisotna že mnogo let. Ljudje verjamejo, da tisti s podobnimi interesi, vrednotami, odnosi, karakterjem, videzom ter družbenim ozadjem raje preživljajo čas v družbi drug drugega kot v družbi nekoga, s katerim si ne delijo istih pogledov na življenje.

Med drugim sta podobnost preučevala tudi Markey & Markey (2007), ki sta v svoji raziskavi želela ugotoviti, kako trije različni modeli komplementarnosti (Carsonov model – najboljše se ujemajo ljudje, ki so si podobni glede na toplino ter nasprotni glede na dominantnost; Wigginsov model – najboljše se ujemajo posamezniki, ki razvijejo osebnosti predvidene po teoriji socialne izmenjave; ter model podobnosti - najboljše se ujemajo ljudje s podobnimi osebnostmi) ustrezajo romantičnim idealom, dejanskim partnerjem ter kvaliteti romantičnega razmerja. Pri tem romantični ideal pomeni partnerja, ki si ga želimo ter iščemo; dejanski partner je partner, s katerim vzpostavimo razmerje; kvaliteto razmerja pa predstavljata harmonija ter zadovoljstvo med posameznikoma v paru. Komplementarnost je pojem, ki označuje razlike med partnerjema, ki jima omogočajo, da dobro delujeta skupaj.

Da bi prišla do rezultatov za romantični ideal, sta Markey & Markey (2007) izbrala vzorec 169 samskih študentov, ki so si želeli najti partnerja. Vsi sodelujoči so morali najprej izpolniti IAS-R test (Revised Interpersonal Adjective Scales), v katerem so glede na 64 postavk vrednotili svojo lastno osebnost. Nato so z uporabo enakega testa vrednotili še lastnosti svojega romantičnega ideala, ki je lahko bil ali resnična ali izmišljena oseba. Rezultati so pokazali, da za romantični ideal najbolj ustreza model podobnosti, ki pravi, da se najboljše ujemajo ljudje s podobnimi osebnostmi.

Za ugotavljanje podobnosti med dejanskimi partnerji ter kvaliteto njihovega razmerja sta Markey & Markey potrebovala nov vzorec. Ta je bil sestavljen iz 106 heteroseksualnih parov, ki so bili v romantični zvezi vsaj eno leto. V raziskavi so pare ločili ter vsakemu posamezniku dali paket vprašalnikov. Najprej so morali izpolniti že prej omenjeni IAS-R test za vrednotenje

lastne osebnosti, nato pa še MIS test (Marital Interaction Scale) s 15 postavkami, s katerim so vrednotili kvaliteto razmerja ter zadovoljstvo v njem. Rezultati so pokazali najboljše ujemanje z modelom podobnosti, kar pomeni, da je večina posameznikov vključenih v raziskavo imela podobno osebnost kot njihov partner. V nasprotju z dejanskim partnerjem pa so rezultati za visoko kvaliteto razmerja pokazali najboljše ujemanje s Carsonovim modelom, ki pravi, da se najboljše ujemajo ljudje, ki so si podobni glede na toplino ter nasprotni glede na dominantnost. Markey & Markey sta ugotovila, da so si bili posamezniki v parih z najvišjo kvaliteto razmerja statistično pomembno bolj podobni glede na toplino in različni glede na dominantnost kot posamezniki v parih z nizko kvaliteto razmerja.

Iz tega sledi, da ljudje največkrat oblikujemo razmerja s takšnimi ljudmi, ki imajo podobno osebnost kot je naša. Kljub temu pa so nasprotja v določenih lastnostih zaželeni.

Prav ta raziskava je bila tista, ki me je pripeljala do pisanja raziskovalne naloge na temo podobnosti med prijatelji ter partnerji, saj se mi je zdelo zanimivo, da lahko podobnost v določenih lastnostih v nas vzbudi pozitivne občutke, medtem ko lahko podobnost v kakšni drugi lastnosti v nas vzbudi prav nasprotno, torej negativne občutke.

Kot sem že omenila, bi naj ljudje privlačili druge, ki so nam podobni ne le po osebnosti, temveč tudi po interesih, vrednotah, navadah... Ker raziskovanje vseh teh dejavnikov zahteva veliko časa, sem se sama, tako kot Markey & Markey, odločila, da se osredotočim le na podobnost v osebnostnih lastnostih. V nasprotju z zgoraj omenjenima raziskovalcema, sem kot model osebnosti izbrala Velikih pet, ki je na področju psihologije že kar nekaj let najbolj popularen model osebnosti. Ker sem uporabila drug model, sem morala poiskati tudi druge raziskave, bolj povezane s temi petimi osebnostnimi dimenzijami.

Takšno raziskavo so naredili McCrae in sod. (2008). Preučevali so podobnost v lastnostih pri poročenih parih iz štirih različnih kultur. Za določanje osebnostnih lastnosti so uporabili NEO-PI-R test (Neuroticism Extraversion Openness Personality Inventory Revised), ki so ga sodelujoči v raziskavi izpolnjevali zase ter za svoje partnerje. Rezultati so pokazali, da so korelacije pri številnih komponentah petih dimenzij osebnosti, pretežno iz kategorij odprtosti ter prijetnosti, presegale vrednost 0.40, kar pomeni, da so si bili pari podobni predvsem v teh dveh osebnostnih kategorijah. Kljub temu pa so bile korelacijske vrednosti za same dimenzije osebnosti nizke – najvišja korelacijska vrednost je bila izračunana za odprtost in ni presegala vrednosti 0.25 ($p < 0.001$). Vrednost za nevroticizem je bila 0.11 ($p < 0.01$), za ekstravertnost 0.14 ($p < 0.001$), za prijetnost 0.10 ($p < 0.01$), za vestnost pa 0.10 ($p < 0.01$).

McCrae in sod. v svoji raziskavi poročajo tudi o drugih izsledkih. McCrae (1996) je poročal o statistično pomembnih korelacijah med partnerji za odprtost ($r = 0.33$, $p < 0.001$) ter vestnost ($r = 0.21$, $p < 0.05$), ne pa za nevroticizem ($r = 0.00$), ekstravertnost ($r = 0.11$) ali prijetnost ($r = 0.08$). Ravno nasprotno so Watson in sod. (2004) našli pozitivno korelacijo za nevroticizem, odprtost ter prijetnost. (po McCrae in sod., 2008). Še ena raziskava, v kateri so Botwin in sod. (1997) prav tako raziskovali podobnost v osebnostnih lastnostih med pari, je pokazala spet drugačne rezultate. Glede na vrednotenje osebnosti na tri različne načine - od udeležencev samih, njihovih partnerjev ter zunanjega opazovalca, so zračunali korelacije. Najvišja pozitivna korelacija se je pokazala pri ekstravertnosti ($r = 0.66$), ki ji je hitro sledila tudi odprtost ($r = 0.62$), tej pa nekoliko kasneje še vestnost ($r = 0.54$). Najnižja korelacija je bila izračunana za prijetnost ($r = 0.48$). Korelacijska vrednost za nevroticizem je bila 0.52.

Iz tega lahko sklepamo, da vsekakor obstaja pozitivna korelacija za odprtost, ki ni slučajna, medtem ko je pri drugih osebnostnih kategorijah prisotnih veliko nestrinjanj ter nedoslednosti v rezultatih. V vseh primerih pa so korelacijske vrednosti nizke, kar pomeni, da je tudi povezanost nizka.

6.2. Privlačnost

Področje, ki se ukvarja s preučevanjem tega, kakšne ljudi privlačimo, se imenuje medosebna privlačnost. Medosebna privlačnost je privlačnost med dvema osebama, ki vodi do prijateljstva in platonskega ali romantičnega razmerja. Poleg fizične privlačnosti, k medosebni privlačnosti pripomore še veliko drugih faktorjev, kot so bližina, poznanstvo ter podobnost v interesih, inteligentnosti ter prepričanjih. (Yela, 2004).

Medosebna privlačnost se največkrat meri z IAJIS testom (Interpersonal Attraction Judgement Scale), na katerem posamezniki vrednotijo drugo osebo na različnih nivojih, kot so inteligentnost, moralnost, prilagajanje, zaželenost kot delovni partner... (Psychology concepts, 2011).

Prepričanje, da privlačimo nam podobne osebe, je pripeljalo do teorije, imenovane učinek podobnosti/privlačnosti, kar se nanaša na človeško nagnjenost k temu, da čutimo veliko večjo privlačnost do ljudi, ki so nam podobni, kot do teh, ki nam niso. Privlačnost v tem primeru pomeni ne le telesno privlačnost, temveč tudi, ali morda še bolj, naklonjenost do specifične

osebe ali pozitivne občutke v bližini nekoga in željo biti blizu te osebe. Privlačnost je del vsakega prijateljstva ter platonskega ali romantičnega razmerja in od sredine 19. stoletja je bilo preučevanih veliko dimenzij privlačnosti, tudi kako na privlačnost vpliva podobnost. (Encyclopedia.com, 2008).

Raziskovalci imajo različne poglede na privlačnost. Medtem ko za nekatere privlačnost pomeni kakršnekoli pozitivne občutke do druge osebe, ne glede na to ali gre za dolgoletnega partnerja, novo romantično razmerje, prijatelja ali pa samo znanca, za druge privlačnost pomeni samo ljubezen med poročenimi pari. Da se izognem takšnim nesporazumom, bom kot privlačnost v svoji raziskovalni nalogi razumela pozitivne občutke med prijatelji in romantičnimi partnerji v katerikoli stopnji razmerja.

6.3. Osebnost

Psihologija se kot relativno mlada znanost sooča s problemi, kot je tudi pomanjkanje enotnosti med strokovnjaki. Ker se ukvarja s človekovo notranjostjo, miselnimi ter čustvenimi procesi, je pri raziskavah težko biti povsem objektivni, še težje pa prepričan, da so ugotovitve točne ter zanesljive.

Osebnost je področje psihologije, ki že dolgo fascinira ljudi ter jih vodi v raziskovanje le te. Hkrati pa osebnost predstavlja nekaj lastnega človeku samemu, zato je težko priti do enotnih zaključkov, kaj osebnost pravzaprav je. Obstaja mnogo različnih definicij osebnosti. Vse so si med seboj podobne, so variacije druga druge, le da se nekoliko razlikujejo v tem, katere vidike osebnosti poudarjajo. Sama sem se odločila uporabiti naslednjo definicijo.

»Osebnost je celostni sistem naših relativno trajnih duševnih, vedenjskih in telesnih značilnosti. V teh značilnostih se razlikujemo med seboj in tem razlikam pravimo medosebne razlike. Enote osebnosti so osebnostne lastnosti, ki so lahko zelo specifične, lahko pa zelo kompleksne. Kompleksnim osebnostnim lastnostim pravimo osebnostne poteze in še kompleksnejšim pravimo temeljne osebnostne lastnosti.« (Musek, 2015, str. 17).

6.4. Velikih 5

Tako kot definicij osebnosti, obstaja tudi mnogo teorij osebnosti. Že nekaj desetletij je najbolj popularna ter poznana teorija o petih dimenzijah osebnosti, ki jo je Goldberg (1981) kot prvi poimenoval 'velikih pet'. (po Musek, 2010, str. 82). Teh pet dimenzij je najbolj znanih po kratici OCEAN, ki izhaja iz prvih črk angleških besed, ki poimenujejo velikih pet:

O = openness

C = conscientiousness

E = extraversion

A = agreeableness

N = neuroticism

V slovenščini kot O razumemo odprtost, C vestnost, E ekstravertnost, N nevroticizem (tudi čustvena stabilnost) ter A prijetnost (tudi sprejemljivost). Če te lastnosti nekoliko premečemo, lahko dobimo slovensko kratico za velikih pet:

P = prijetnost

O = odprtost

N = nevroticizem

E = ekstravertnost

V = vestnost

Nekateri avtorji trdijo, da lahko vsako izmed petih dimenzij osebnosti povežemo z enim izmed glavnih življenjskih področij, ki so moč, ljubezen, delo, čustvovanje in intelekt. Z močjo bi naj bila povezana ekstravertnost, z ljubeznijo prijetnost, z delom vestnost, s čustvovanjem nevroticizem, s področjem intelekta pa odprtost. Glede na to, kaj posamezne dimenzije zajemajo, se takšna razvrstitev zdi nekako logična, da pa to lahko razumemo, si moramo najprej pogledati šest komponent, na katere so posamezne dimenzije razčlenjene (Musek, 2010, str. 84).

Prijetnost: zaupanje, odkritost, altruizem, prilagojenost, skromnost, blagost

Odprtost: domišljija, estetski čut, globoko doživljanje, akcije, ideje, vrednote

Nevroticizem: tesnoba, sovražnost, depresivnost, pretirana samokritičnost, impulzivnost, ranljivost

Ekstravertnost: toplina, druženje, samozavest, aktivnost, iskanje vznburjenja, pozitivne emocije

Vestnost: kompetentnost, red, čut dolžnosti, storilnost, samodisciplina, odločnost

Velikih pet se izraža tudi v vedenju oseb. Čeprav te dimenzije predstavljajo kontinuum, kar pomeni, da obstajata dve skrajnosti, brez stroge meje, ki bi ju ločevala, lahko na podlagi prevladujočih vedenjskih vzorcev določimo, h kateremu polu se oseba nagiba. Vsaka dimenzija osebnosti ima namreč dva pola, enega predstavlja lastnost, po kateri so dimenzije poimenovane, drugega pa nasprotje te lastnosti.

Za ekstravertne osebe je tako značilno družabno, toplo, energično, aktivno in samozavestno obnašanje, optimizem, zanimanje za dogodke, doživljanje, zabavo, družbo in prijateljevanje, nastopanje, navduševanje, vodenje, veselost, radoživost ter pomanjkanje zanesljivosti, medtem ko so introvertne osebe nagnjene k nedružabnosti, hladnosti, zadržanosti, odmaknjenosti, pesimizmu, uživanju v samoti, treznosti, resnosti, kritičnosti, koncentraciji ter zanesljivosti. (Musek, 2010, str. 106)

Za nevrotične osebe je značilna čustvena labilnost, napetost, skrbi, bojazni, tesnoba, občutja depresivnosti, negotovosti, pomanjkanje energije, pritoževanje, občutki nezadovoljstva, obžalovanja in nesrečnosti, nemir, občutljivost, razdražljivost ter pomanjkljiva kontrola, medtem ko je za njihovo nasprotje značilna čustvena stabilnost, mirnost, sproščenost, zadovoljstvo, zadostna energija, kontrola čustev ter gotovost. (Musek, 2010, str. 121)

Za osebe z visokim rezultatom na dimenziji prijetnosti je značilno načelno zaupanje, dobrohotnost, sprejemanje, prilagojeno, blago, skromno, konformno obnašanje, nesebičnost, empatija, pripravljenost pomagati ter naravno, odkrito in ljubeznivo obnašanje, medtem ko so osebe z nizkim rezultatom prepoznavne po trdoti, krutosti, sumničavosti, grobosti, tekmovalnosti, nekooperativnosti, nagnjenosti k ekstremom, dominiranju, neprijaznosti ter odrezavosti. (Musek, 2010, str. 128)

Za vestno osebo je značilno urejeno, samokontrolirano, samodisciplinirano, organizirano obnašanje, čut reda, odgovornosti in dolžnosti, skrbnost, vestnost, zanesljivost, zaupanje vase, kompetentnost, delavnost, storilnost ter preudarnost, medtem ko so njihova nasprotja znana po neurejenosti, nezanesljivosti, brezbrižnosti, nemarnosti, nevestnosti, neodločnosti, ležernosti,

odlaganju dolžnosti, lenobnosti, popuščanju impulzom ter nezaupanju vase. (Musek, 2010, str. 132)

Kot zadnje, za odprto osebo je značilna domišljija, domiselnost, nepraktičnost, zanimanje za informacije, novice, znanje, kulturo, intelektualno aktivnost in eksperimentiranje, sprejemanje razlik, sprememb, iskanje neodvisnosti ter originalnosti, medtem ko so za osebo, ki ni odprta značilni nedomiselnost, pomanjkanje domišljije, majhno zanimanje za informacije in novice, vztrajanje pri rutini in tradiciji, konformizem ter praktičnost. (Musek, 2010, str. 138)

Če upoštevamo dejstvo, da velikih pet faktorjev osebnosti med seboj ni povsem neodvisnih, saj so bile najdene negativne korelacije med nevroticizmom in drugimi dimenzijami ter pozitivne korelacije med ekstravertnostjo in odprtostjo, pa tudi ekstravertnostjo, prijetnostjo in vestnostjo (Musek, 2010, str. 85), se mi zdi smiselno, da je velikih pet pomembno povezanih tudi druge, kot npr. pri izbiri prijateljev ter partnerjev, kar je pravzaprav tema moje raziskovalne naloge.

7. ZBIRANJE PODATKOV MED VRSTNIKI

7.1. Metoda zbiranja podatkov

Ker je moja raziskava korelacijska, sem presodila, da bom najustreznejše podatke zbrala z uporabo vprašalnika. Kot vprašalnik sem uporabila že obstoječ BFI (Big Five Inventory), ki sem ga v angleškem jeziku našla na spletu.² Test vsebuje 44 trditev, ki se navezujejo na pet dimenzij osebnosti. Da ne bi prišlo do težav z razumevanjem jezika, sem test prevedla v slovenščino. Za zagotavljanje natančnosti prevoda sem prosila prijateljico, ki odlično obvlada oba jezika, da test prevede nazaj v angleščino. Večina stavkov se je ujemala, dva, ki sta se nekoliko razlikovala, pa sem preoblikovala tako, da sva se potem obe strinjali s prevodom. Prevod je preverila tudi profesorica angleščine na naši šoli.

Vprašalnik sem nato razdelila v devetih različnih razredih tretjega in četrtega letnika svoje šole, saj so ciljna skupina raziskovanja moji vrstniki. Ti so najprej vrednotili svoje osebnostne lastnosti, pri čemer so uporabljali pet-stopenjsko lestvico, kjer je 1 pomenilo sploh se ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam. Nato so na enak način vprašalnik izpolnili še za svojega

² Priložen v prilogi 1

Dostopen na spletnem mestu:

<http://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Personality-BigFiveInventory.pdf>

prijatelja/prijateljico ali fanta/punco. Označiti so morali tudi, za katero izmed navedenih skupin je vprašalnik izpolnjen.

Vprašalnik je bil standardiziran, kar mi je omogočilo hitro analizo ter primerljive rezultate, s vprašalnikom pa sem lahko v kratkem času zbrala tudi velik vzorec ter zagotovila anonimnost vseh sodelujočih. S tem, ko sem uporabila natisnjeno verzijo vprašalnika, sem se tudi prepričala, da sodelujoči o trditvah ne razmišljajo predolgo, kar bi lahko popačilo rezultate. Sodelujoči so mi prav tako lahko zastavili vprašanja, če jim katera izmed trditev ali način izpolnjevanja vprašalnika ni bil jasen, česar jim pri spletnem vprašalniku ne bi mogla omogočiti.

Pri zbiranju podatkov sem upoštevala tudi etične vidike raziskovanja, saj sem zagotovila anonimnost vseh sodelujočih, njihove podatke pa uporabila le za potrebe raziskovalne naloge. Sodelovanje v raziskavi je bilo prostovoljno in če kdo ni želel sodelovati, ali pa si je premislil med izpolnjevanjem vprašalnika, je lahko brez težav odstopil. Prav tako ni bilo nobenega zavajanja o namenu raziskave, saj sem na začetku jasno povedala, da bosta tema raziskovalne naloge ter namen vprašalnika predstavljena na koncu. Dijakom sem dala tudi možnost, da postavijo kakšno vprašanje, ali pa me kontaktirajo za poizvedbo glede rezultatov, če bi to želeli. Sodelujoči so podpisali tudi privolitev za sodelovanje v raziskavi.

7.2. Vzorec sodelujočih

Kot sem že omenila, so ciljna skupina moje raziskovalne naloge moji vrstniki obeh spolov, torej predvsem dijaki tretjih ter četrtih letnikov, stari med 17 in 19 let, zato sem tudi vzorec sodelujočih izbrala med njimi.

Za izbiro vzorca sem uporabila priložnostno vzorčenje, saj sem pisala profesorjem, ki jih poznam in za katere vem, da radi pomagajo, ter jih prosila za deset minut njihovo ure za namen raziskovalne naloge. Vprašalnik sem tako razdelila v razredih, katerih profesorji so se na mojo prošnjo odzvali pozitivno. Vzorec, ki sem ga uspela zbrati, je na koncu sestavljajo devet razredov, šest iz tretjih letnikov ter trije iz četrtih letnikov. Število vseh sodelujočih dijakov je bilo 172. Razmerje med fanti ter dekleti v vzorcu se glede na njihovo zastopanost po razredih nekoliko nagiba na stran deklet, vendar točnega razmerja ne morem določiti, saj to ni bil predmet mojega raziskovanja in tako podatkov o spolu nisem beležila.

7.3. Materiali

- Soglasje o sodelovanju pri raziskavi (priloga 2)
- Navodila (priloga 3)
- Vprašalnik (priloga 4)
- Zahvala za sodelovanje (priloga 5)

7.4. Postopek

1. Prišla sem v razred, se predstavila ter dijake prosila za sodelovanje.
2. Razdelila sem izjave o privolitvi v sodelovanje, ki so jih dijaki podpisali ter mi jih vrnili.
3. Nato sem prebrala navodila ter razdelila vprašalnike.
4. Ko so dijaki končali z izpolnjevanjem, sem vprašalnike pobrala ter shranila v mapo.
5. Na koncu sem se dijakom zahvalila za sodelovanje, na kratko opisala temo raziskovalne naloge ter jih pozvala k vprašanjem.

8. REZULTATI

Na naslednjih grafikonih je predstavljenih nekaj statističnih podatkov, ki sem jih zbrala z vprašalnikom.³

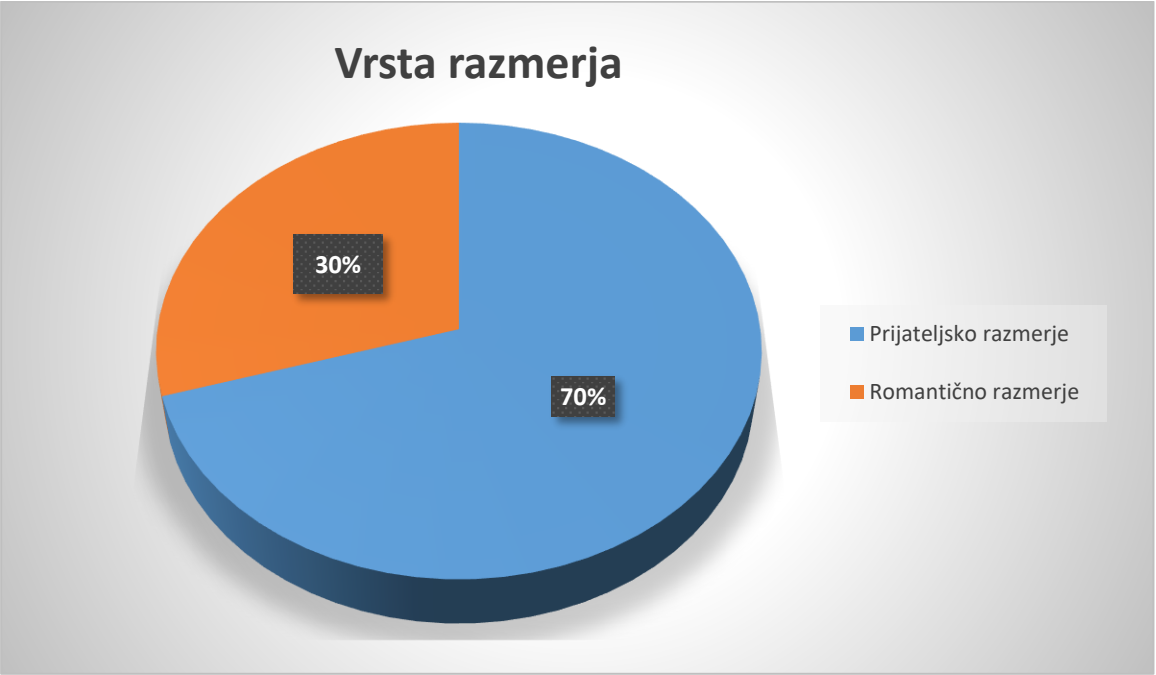
Grafikon 1: Letnik srednje šole, ki ga obiskujejo sodelujoči



65 % vseh vprašanih dijakov obiskuje tretji letnik, 35 % pa četrti letnik naše srednje šole.

³ Tabela s surovimi vrednostmi je prikazana v prilogi 6.

Grafikon 2: Vrsta razmerja, ki so ga sodelujoči ocenjevali



30 % sodelujočih je na drugem delu vprašalnika vrednotilo osebnostne lastnosti svojega fanta/punce (partnerja), 70 % sodelujočih pa je vrednotilo osebnostne lastnosti svojega dobrega prijatelja ali prijateljice.

Tabela 1: Opisna statistika

	N	Min	Max	Povprečna vrednost	Standardni odklon
E	172	12	40	26,56	6,117
P	172	17	45	32,52	5,855
V	172	13	42	28,58	5,191
N	172	8	39	25,25	6,432
O	172	12	49	35,29	6,516
E1	172	14	40	29,81	6,208
P1	172	19	45	34,33	6,139
V1	172	15	44	29,34	6,494
N1	172	10	40	23,40	6,415
O1	172	16	50	35,09	6,885

Iz tabele je razvidno, da je vzorec zajemal 172 dijakov. Prikazane so tudi najvišje ter najnižje vrednosti za posamezne dimenzije osebnosti ter njihova povprečna vrednost in standardni odklon.

Tabela 2: Diskriminantna analiza – Wilksova Lambda

Wilksova Lambda	Hi-kvadrat	Stopnje prostosti	Pomembnost
0,964	6,069	10	0,809

Diskriminanta analiza je pokazala, da je pomembnost statistične razlike med podobnostjo v romantičnih zvezah ter podobnostjo v prijateljskih zvezah enaka 0,809, kar pomeni, da ta razlika ni statistično pomembna, saj presega vrednost 0,05, ki bi to statistično pomembnost pokazala. Pri korelacijski analizi sem podatke torej lahko upoštevala kot enotne (kot bi vsi sodelujoči vprašalnik izpolnjevali za prijatelje ali partnerje).

Tabela 3: Korelacijske vrednosti (Pearsonov korelacijski koeficient) za osebnostne lastnosti prvih oseb v paru ter drugih oseb v paru (torej prijateljev/partnerjev prvih oseb)⁴

	Ekstravertnost partnerjev ali prijateljev	Prijetnost partnerjev ali prijateljev	Vestnost partnerjev ali prijateljev	Nevroticizem partnerjev ali prijateljev	Odprtost partnerjev ali prijateljev
Ekstravertnost prvih oseb v paru	0,167	0,016	-0,052	-0,058	0,102
	0,029	0,837	0,498	0,454	0,184
Prijetnost prvih oseb v paru	-0,014	0,294	0,140	-0,163	0,061
	0,854	0,000	0,067	0,032	0,428
Vestnost prvih oseb v paru	0,069	0,123	0,019	-0,157	-0,028
	0,368	0,108	0,805	0,039	0,718
Nevroticizem prvih oseb v paru	-0,034	0,089	0,029	0,126	0,047
	0,663	0,243	0,708	0,100	0,537
Odprtost prvih oseb v paru	0,087	0,016	0,194	-0,007	0,357
	0,258	0,835	0,011	0,931	0,000

Zgornja številka v tabeli predstavlja korelacijski koeficient, spodnja številka pa nivo statistične pomembnosti. S temno rdečo barvo so označene statistično pomembne korelacijske vrednosti na nivoju 0,05, z modro barvo pa statistično pomembne korelacijske vrednosti na nivoju 0,001. Obarvana polja prikazujejo korelacijske vrednosti za isto dimenzijo osebnosti pri osebah, ki so vprašalnik izpolnjevale, ter njihovih partnerjih/prijateljih.

Iz tabele je razvidno, da statistično pomembnost dosegajo tri dimenzije osebnosti, in sicer ekstravertnost, prijetnost ter odprtost, medtem ko nevroticizem ter vestnost te statistične pomembnosti ne dosegata. To pomeni, da statistika kaže na povezanost samo v stopnjah izraženosti ekstravertnosti, prijetnosti ter odprtosti med sodelujočimi v raziskavi ter njihovimi prijatelji/partnerji. Pri tem je korelacija za ekstravertnost izražena na nivoju, ki pomeni 5 %

⁴ V prilogi 7 so prikazani tudi grafi raztrosa za vse kombinacije dimenzij osebnosti, ki dosegajo statistično pomembnost. Grafi samo potrjujejo zelo šibko povezanost med dimenzijami osebnosti pri posameznikih v romantičnih ali prijateljskih parih.

možnost napake, korelaciji za odprtost ter prijetnost pa na nivoju, ki izraža 0.1 % možnost napake. Kljub statistični pomembnosti, pa so vsi korelacijski koeficienti nizki in v območju, ki pomeni šibko povezanost.

Iz tabele je razvidnih tudi nekaj korelacij med različnimi dimenzijami osebnosti. Za dimenzijo nevroticizma obstajata kar dve statistično pomembni negativni korelaciji, in sicer s prijetnostjo ter vestnostjo. Statistično pomembna pozitivna korelacija pa se pokaže med odprtostjo ter vestnostjo. Pri tem so vse korelacijske vrednosti izražene na nivoju, ki pomeni 5 % možnost napake. Ker pa so korelacijske vrednosti tudi v teh treh primerih nizke, je povezanost med različnimi dimenzijami velikih pet pri posameznikih v paru prav tako šibka.

9. INTERPRETACIJA REZULTATOV

Glede na rezultate, ki sem jih dobila s pomočjo vprašalnika, lahko ovržem ali potrdim hipoteze, ki sem si jih zastavila na začetku.

Kot prvo hipotezo sem si postavila trditev, da so si osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju v različnih osebnostnih lastnostih podobne. Tukaj se pojavi vprašanje, kaj pravzaprav štejemo kot podobnost. Ali podobnost pomeni le ujemanje v čisto vseh dimenzijah osebnosti, ali pa je dovolj že ujemanje v eni sami dimenziji? Vprašanje je tudi, kako visoka mora biti korelacijska vrednost, da lahko sploh govorimo o dejanski podobnosti med prijatelji ter partnerji. Moji podatki so pokazali nizko povezanost, ki pa ni slučajna ($p < 0.05$), za ekstravertnost, prijetnost ter odprtost (E: $r = 0.167$, P: $r = 0.294$, O: $r = 0.357$). Rezultati se do neke mere ujemajo z raziskavo, ki so jo naredili McCrae in sod. (2008). Tudi oni so namreč dobili nizke korelacijske koeficiente. Najvišji korelacijski koeficient so dobili za dimenzijo odprtosti, in sicer $r = 0.25$, ter na nivoju statistične pomembnosti ($p < 0.05$). Prav tako se ujemata korelacijski vrednosti za ekstravertnost ($r = 0.167$ ter $r = 0.14$; $p < 0.05$). Podobni sta si tudi vrednosti za nevroticizem ($r = 0.126$ ter $r = 0.11$), le da moji podatki niso pokazali statistične pomembnosti, medtem ko jo njihovi so (verjetno zaradi večjega vzorca; $N = 764$ parov). Glede na zbrane podatke, ter upoštevajoč ujemanje z literaturo menim, da lahko prvo hipotezo deloma potrdim, saj se prijatelji ter partnerji šibko povezujejo v dimenzijah ekstravertnosti, prijetnosti ter odprtosti, v drugih dveh dimenzijah velikih pet, torej nevroticizmu ter vestnosti, pa te povezanosti ni.

Naslednja hipoteza, ki sem si jo postavila je bila, da so si osebe v romantičnem razmerju v osebnostnih lastnostih med seboj bolj podobne kot tiste v prijateljskem razmerju. To hipotezo sem morala ovreči, saj diskriminantna analiza (Wilksova lambda – 0.964; Hi-kvadrat – 6.069; df – 10, $p = 0.809$) ni pokazala nobene statistično pomembne razlike med podobnostjo v osebnosti s prijatelji ter podobnostjo v osebnosti s partnerji. Ti rezultati so me presenetili, saj je naš krog prijateljev širok, partner, oseba, s katero bomo potencialno preživeli svoje življenje, torej res veliko časa, pa le eden. Glede na to bi sklepala, da smo pri izbiri partnerja še bolj pozorni na ujemanje, kot pri izbiri prijatelja, še posebej, če upoštevamo dejstvo, da s partnerjem počnemo veliko več stvari ter da je pomembno, da se pri tem oba partnerja počutita dobro. Sicer nisem našla literature, s katero bi primerjala dobljene rezultate, vendar sama dvomim, da statistično pomembna razlika med podobnostjo v prijateljskih ter romantičnih razmerjih ne obstaja. Sama te razlike morda nisem dobila, ker je premalo ljudi v vzorcu vprašalnik izpolnjevalo za svojega partnerja (le 30 %) in tako nisem imela dovolj podatkov, da bi se ta razlika res pokazala. Razlog je morda tudi, da nisem preverjala, kako dolgo sta osebi že v razmerju in kako srečno to razmerje je. Dolžina razmerja lahko pomembno vpliva na rezultate, saj se tisti, ki so v razmerju že dalj časa, poznajo veliko bolje kot tisti, ki so v razmerju le kratek čas. Prvi lahko tako veliko natančneje vrednotijo osebnost partnerja kot drugi. V mojem vzorcu gre večinoma za krajša razmerja (le nekaj mesecev), saj so vprašalnik izpolnjevali najstniki, ki še nimajo veliko izkušenj z resnimi razmerji, zato takšna razmerja niso primerljiva z razmerji več let poročenih parov ali dolgoletnih partnerjev. Tudi sreča v razmerju je pomemben dejavnik za vrednotenje podobnosti, saj lahko nesrečno razmerje nakazuje na preveliko neujemanje v osebnostih, ki je velikokrat razlog za prepire ter nezadovoljstvo v razmerju.

Hipotezo, ki pravi, da so si osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju v določenih lastnostih bolj podobne kot v drugih, lahko potrdim. Iz podatkov je namreč jasno razvidno, da tri dimenzije osebnosti – odprtost, ekstravertnost ter prijetnost, dosegajo statistično pomembne korelacijske vrednosti, dimenziji nevroticizma in vestnosti pa ne. Prve tri dimenzije osebnosti, še posebej odprtost ter prijetnost, imata tudi višje korelacijske koeficiente kot vestnost in nevroticizem. To pomeni, da so si osebe v prijateljskem ali romantičnem razmerju v prvih treh dimenzijah bolj podobne kot v drugih dveh. Čeprav so, kot sem že povedala, vse korelacijske vrednosti nizke, te vrednosti prikažejo nagibanje k ideji, da si v določenih lastnostih vseeno bolj želimo podobnosti kot v drugih. Rezultati se vsaj glede na odprtost ter prijetnost ujemajo z izsledki Watson in sod. (2008), ki so na teh dveh dimenzijah izračunali statistično pomembno korelacijo. Tudi rezultate na dimenziji ekstravertnosti, ki po mojih rezultatih dosega statistično

pomembnost na nivoju, ki pomeni 5 % tveganje ter korelacijsko vrednost $r = 0.167$, podpira literatura, in sicer raziskava, ki so jo naredili Botwin in sod. (1997), saj so najvišjo korelacijsko vrednost izračunali prav za to dimenzijo. Rezultati, ki sem jih dobila, sicer niso v skladu z vso literaturo, ki sem jo predstavila na začetku, saj je le ta nedosledna. Glede na dejstvo, da sem najvišjo korelacijsko vrednost dobila na dimenziji odprtosti, katere pozitivno ter statistično pomembno korelacijo podpirajo vse raziskave, pa lahko sklepam, da so moji rezultati vsaj do neke mere točni.

Zadnjo hipotezo, ki sem jo postavila, torej da so si osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju najbolj podobne glede na odprtost, ter najmanj glede na nevroticizem, je bilo težko vrednotiti. Rezultati so sicer pokazali na statistično pomembno korelacijo pri dimenziji odprtosti, medtem ko je pri dimenziji nevroticizma niso. Tudi korelacijski koeficient je bil daleč najvišji pri odprtosti, pri nevroticizmu pa nižji. Iz tega sledi, da so si osebe v romantičnem ali prijateljskem razmerju bolj podobne glede na odprtost kot glede na nevroticizem, težko pa rečem, da je podobnost v teh dveh lastnosti najvišja oz. najnižja. Da bi lahko to trdila, bi namreč morala podatke še bolj podrobno statistično analizirati ter jih primerjati med seboj, kar pa je zapleten postopek. Kljub temu pa lahko rečem, da je odprtost dosegla najvišjo korelacijsko vrednost ($r = 0.357$), na nivoju statistične pomembnosti ($p < 0.05$), kar potrjuje tudi navedena literatura, medtem ko je nevroticizem dosegel drugo najnižjo korelacijsko vrednost ($r = 0.126$), na nivoju, ki ne pomeni statistične pomembnosti ($p > 0.05$). Seveda moramo upoštevati tudi dejstvo, da so vrednosti, ki jih navajam, nizke. Prej omenjeni podatki sicer lahko nakazujejo na možnost, da hipoteza drži, vendar tega ne morem trditi z gotovostjo, možnost pa moremo obravnavati v okviru nizke povezanosti med osebnostnimi dimenzijami. Zato zadnje hipoteze nisem mogla niti sprejeti, niti ovreči.

Poleg rezultatov, ki so mi pomagali ovrednotiti zastavljene hipoteze, pa sem dobila tudi takšne rezultate, ki so me privedli do ugotovitev, ki jih na začetku raziskovanja nisem predvidela in tako o njih nisem zastavila hipotez. Ti rezultati se nanašajo na korelacije med različnimi dimenzijami osebnosti pri osebah v raziskavi ter njihovih prijateljih oz. partnerjih. Med drugim sem odkrila pozitivno korelacijo ($r = 0.194$) med odprtostjo osebe ter vestnostjo prijatelja ali partnerja, ter dve negativni korelaciji, prav tako na nivoju statistične pomembnosti ($p < 0.05$). Prva negativna korelacija je z vrednostjo $-0,163$ prijetnost osebe ter nevroticizem prijatelja ali partnerja, druga pa z vrednostjo $-0,157$ vestnost osebe ter nevroticizem prijatelja oz. partnerja. Tudi v tem primeru pa so vrednosti nizke, kar pomeni šibko povezanost teh dimenzij osebnosti.

9.1. Pomanjkljivosti

V raziskovanje nisem vključila kontrolne skupine, torej možnosti, da oseba vrednoti nevtrarno osebo. S tem bi lahko primerjala, ali so si prijatelji/partnerji v določenih osebnostnih potezah bolj podobni kot so si podobni z neko povsem naključno osebo.

V vprašalnik bi bilo dobro vključiti tudi spol tako osebe kot prijatelja, saj bi na tak način lahko primerjala tudi razlike med spoloma in, če so si prijatelji enakega spola bolj podobni kot prijatelji različnega spola. Kot že omenjeno bi bilo dobro vključiti tudi vprašanje o dolžini razmerja ter kvaliteti le tega, saj sta to še dva dejavnika, ki lahko vplivata na rezultate. Za boljše rezultate pa bi bilo v raziskovanje dobro vključiti tudi druge starostne skupine. Ob nadaljnjem raziskovanju bi torej bilo dobro upoštevati tudi te dejavnike ter jih vključiti v vprašalnike.

Vzorec dijakov, ki sem ga uporabila v raziskavi ni bil slučajen, ampak priložnostni ter s privoljenjem dijakov, kar je prav tako pomanjkljivost, saj lahko pride do pristranskega vzorca. Takšni vzorci pa niso reprezentativni in zato rezultatov ne moremo posplošiti.

10. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Menim, da moja raziskovalna naloga obravnava temo, ki je za družbo vsekakor izrednega pomena. Ljudje smo socialna bitja in ne zmoremo dolgo časa funkcionirati sami zase. Večina ljudi namreč želi nekomu pripadati ter se počutiti ljubljeno. Da to lahko dosežemo, pa je izjemno pomembno, da najdemo nekoga, s katerim se bomo počutili prijetno ter srečno. Pri tem ne govorim le o iskanju partnerjev, temveč tudi, ali celo še bolj, o iskanju prijateljev, ki jih potrebuje čisto vsak človek. Prava skupina prijateljev lahko zagotovi marsikaj, med drugim tudi precej manj konfliktov, ki ponavadi nastajajo, kadar se ljudje, zaradi svojih razlik, ne strinjajo. Da pa lahko najdemo pravo skupino prijateljev, moramo najprej razumeti, kaj, oz. natančneje, katere lastnosti so pri prijateljstvu pomembne. Kljub velikemu številu raziskav na tem področju, raziskovalci še zmeraj niso prepričani, v katerih dimenzijah osebnosti iščemo ljudi, ki so nam podobni (če sploh iščemo podobne ljudi) ter v katerih dimenzijah ta podobnost nima posebnega pomena. Zato menim, da če lahko s svojo raziskovalno nalogo vsaj malo pripomorem k osvetlitvi tega problema, kar upam, da mi je tudi uspelo, je vredno vsake sekunde časa, ki sem jo preživela ob raziskovanju. Kot sem že omenila, so moja ciljna skupina moji vrstniki, torej dijaki stari med sedemnajst in devetnajst let. To je obdobje poznega najstništva, obdobje, v katerem so medosebni odnosi še posebej pomembni, saj si v tem času oblikujemo lastna stališča, vrednote ter identiteto. Družba pri tem pomembno vpliva na naše odločitve in ob nepravi družbi lahko v želji po pripadnosti hitro sprejmemo odločitve, ki jih drugače ne bi. Prav zato je pomembno, da imamo prijatelje, ki se vsaj do neke mere ujemajo z nami, saj tako zmanjšamo verjetnost, da se bomo podredili željam drugih, ki niso tudi naše želje. Poznavanje lastnosti, v katerih so si prijatelji podobni, lahko torej pomaga mnogo ljudem, da izberejo prave prijatelje ter tako prispeva k večjemu zadovoljstvu v družbi. Različnost sicer širi obzorja, vendar je za usklajeno delovanje ter sodelovanje pomembno, da se naša prepričanja ujemajo.

11. ZAKLJUČEK

Ob koncu raziskovalne naloge lahko zapišem, da je bilo zanimivo, poučno, naporno. Še posebej zanimivo je bilo, ker do sedaj nisem vedela kaj dosti ne o velikih pet, ne o podobnosti med prijatelji ter partnerji, še manj pa o povezanosti tega dvojega. Tako sem izvedela veliko novega ter osvojila osnovno znanje, na katerem bi rada gradila tudi v prihodnje. Tema raziskovalne naloge se mi zdi pomembna ter še bolj fascinantna, saj posega na področje, ki se tiče ne le mene, temveč vseh nas neposredno. Vsi potrebujemo prijatelje in nekaj najlepšega je možnost, z njimi deliti vse trenutke, ki so nam pomembni. Prav zato je preučevanje teme, ki sem se je sama lotila v raziskovalni nalogi bistvenega pomena. Preprosto dobro je vedeti, kakšne prijatelje in partnerje imamo ter kaj lahko pričakujemo tudi v prihodnjih razmerjih, pa naj bodo prijateljska, ali romantična. Pozitivno me je presenetilo, da so tudi drugi dijaki izrazili zanimanje za temo, saj sem prejela veliko vprašanj. Želeli so natančneje izvedeti, kaj točno preučujem ter kakšna so pričakovanja. Veliko jih je izrazilo tudi željo, da jim na koncu predstavim rezultate, kar se bom vsekakor potrudila storiti. Prav tako je bilo zanimivo videti, kako se je kar precej dijakov izpolnjevanja vprašalnika lotila izjemno resno ter predano, kar ni ravno značilno, saj se daljšim vprašalnikom po navadi raje izognejo. Opazila sem tudi, da so nekateri slikali svoje vprašalnike ter kasneje primerjali rezultate, veliko dijakov pa mi je tudi reklo, da se jim je izpolnjevanje vprašalnika zdelo res zanimivo ter da upajo, da dobim pozitivne rezultate.

Z raziskovanjem sem dosegla vse cilje, ki sem si jih zadala na začetku. Tudi hipoteze sem uspela ali ovreči ali potrditi, prišla pa sem tudi do rezultatov, ki jih v hipotezah nisem predvidela. Tako sem ugotovila, da si partnerji v osebnostnih lastnostih niso bolj podobni kot prijatelji ter da so si prijatelji ali partnerji statistično gledano podobni glede na dimenzije odprtosti, prijetnosti ter ekstravertnosti, vendar so korelacijske vrednosti nizke, kar pomeni, da je povezanost šibka. Prijatelji ter partnerji so torej, glede na velikih pet faktorjev osebnosti, šibko povezani le v dimenzijah odprtosti, ekstravertnosti ter prijetnosti, kar pa ne pomeni, da višja povezanost, in posledično podobnost, v kakšnih drugih osebnostnih lastnostih ne obstaja. Ugotovila sem tudi, da obstaja šibka povezanost med vestnostjo in prijetnostjo dijakov ter nevroticizmom prijatelja ali partnerja, pa tudi med vestnostjo osebe ter odprtostjo njenega prijatelja ali partnerja.

Ob pisanju pa so se mi porodila tudi nova vprašanja, ki bi jih bilo vredno raziskati. Med drugim tudi, ali imajo odrasle osebe prijatelje, ki so jim bolj podobni glede na dimenzije osebnosti, kot recimo osnovnošolci. Sama sem se osredotočila le na svoje vrstnike, zato bi bilo zanimivo

preveriti kako je s podobnostjo med prijatelji v drugih starostnih skupinah. Zanimivo bi bilo raziskati tudi, v katerih dimenzijah osebnosti se ujemajo (če se ujemajo) poročeni ali dolgoletni pari. Raziskovala bi lahko tudi druge dimenzije osebnosti, ki niso povezane z velikih pet, ali pa drugačno vrsto podobnosti, saj bi najverjetneje dobila precej drugačne rezultate.

Kljub vprašanju, ki se mi še porajajo pa sem na glavno vprašanje, ki sem si ga zastavila na začetku raziskovalne naloge, dobila odgovor. Prijatelji in partnerji so si med seboj, vsaj v treh izmed petih velikih faktorjev osebnosti – ekstravertnosti, prijetnosti ter odprtosti, podobni, čeprav je povezanost nizka. Zato lahko zaključim, da v prijateljih ter partnerjih resda ne iščemo svoje popolne zrcalne slike, nekaj njenih delčkov pa vendarle želimo.

12. VIRI IN LITERATURA

Literatura:

Goldberg, L. (1981). *Language and Individual Differences: The Search for Universals in Personality Lexicons*. V Musek, J., *Psihologija življenja*, 2010.

Markey, P. M., in C. N. Markey. (2007). "Romantic Ideals, Romantic Obtainment and Relationship Experiences: The Complementarity of Interpersonal Traits among Romantic Partners." *Journal of Social and Personal Relationships*, 24(4), str. 517–533. ISSN: 0265-4075

Musek, J. (2010). *Psihologija življenja*. Vnanje Gorice: Inštitut za psihologijo osebnosti.

Musek, J. (2015). *Osebnost, vrednote in psihično blagostanje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Spletni viri:

Botwin, M., Buss, D. in Shackelford, T. (1997). "Personality and mate preferences: five factors in mate selection and marital satisfaction." *Journal of Personality*. (Januar 15, 2018).
<https://labs.la.utexas.edu/buss/files/2015/09/personality-and-mate-preferences-1997.pdf>

"Interpersonal Attraction." (2011). *Psychology Concepts*. (Januar 5, 2018)
www.psychologyconcepts.com/attraction/

John, O. in Benet-Martinez, V. (1998). *Big Five Inventory*. (Januar 18, 2018)
<http://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Personality-BigFiveInventory.pdf>

Johnson, M. in Cassavetes, N. (2004). *Beležnica (The Notebook)*. USA: New Line Cinema. (December 7, 2017). <https://yesmovies.to/movie/the-notebook-3600.html>

McCrae, R. (1996). 'Social consequences of experiential openness.' V McCrae, R. in sod., *PMC*, 2008. (Januar 8, 2018). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2626346/>

McCrae, R., Martin, T., Hřebíková, M., Urbánek, T., Boomsma, D., Willemsen, G. in Costa, P. Jr. (2008). 'Personality Trait Similarity Between Spouses in Four Cultures.' *PMC*. (Januar 8, 2018). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2626346/>

"Similarity/Attraction Theory." *International Encyclopedia of the Social Sciences*. *Encyclopedia.com*. (December 27, 2017). <http://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/similarityattraction-theory>

Watson D., Klohnen C., Casillas A., Simms E., Haig J., Berry D. in Pers, J. (2004). "Match makers and deal breakers: analyses of assortative mating in newlywed couples." V McCrae, R. in sod., *PMC*, 2008. (Januar 8, 2018). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2626346/>

Yela, C. (2004). "Interpersonal Attraction." *Interpersonal Attraction - an Overview | ScienceDirect Topics*. (Januar 13, 2018). www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/interpersonal-attraction

13. PRILOGE

13.1 Priloga 1: Originalni BFI v angleškem jeziku

The Big Five Inventory (BFI)

Here are a number of characteristics that may or may not apply to you. For example, do you agree that you are someone who likes to spend time with others? Please write a number next to each statement to indicate the extent to which you agree or disagree with that statement.

- 1 = Disagree strongly
- 2 = Disagree a little
- 3 = Neither agree nor disagree
- 4 = Agree a little
- 5 = Agree Strongly

I see Myself as Someone Who...

- | | |
|--|--|
| ____1. Is talkative | ____23. Tends to be lazy |
| ____2. Tends to find fault with others | ____24. Is emotionally stable, not easily upset |
| ____3. Does a thorough job | ____25. Is inventive |
| ____4. Is depressed, blue | ____26. Has an assertive personality |
| ____5. Is original, comes up with new ideas | ____27. Can be cold and aloof |
| ____6. Is reserved | ____28. Perseveres until the task is finished |
| ____7. Is helpful and unselfish with others | ____29. Can be moody |
| ____8. Can be somewhat careless | ____30. Values artistic, aesthetic experiences |
| ____9. Is relaxed, handles stress well | ____31. Is sometimes shy, inhibited |
| ____10. Is curious about many different things | ____32. Is considerate and kind to almost everyone |

- | | |
|---------------------------------------|--|
| ____11. Is full of energy | ____33. Does things efficiently |
| ____12. Starts quarrels with others | ____34. Remains calm in tense situations |
| ____13. Is a reliable worker | ____35. Prefers work that is routine |
| ____14. Can be tense | ____36. Is outgoing, sociable |
| ____15. Is ingenious, a deep thinker | ____37. Is sometimes rude to others |
| ____16. Generates a lot of enthusiasm | ____38. Makes plans and follows through with them |
| ____17. Has a forgiving nature | ____39. Gets nervous easily |
| ____18. Tends to be disorganized | ____40. Likes to reflect, play with ideas |
| ____19. Worries a lot | ____41. Has few artistic interests |
| ____20. Has an active imagination | ____42. Likes to cooperate with others |
| ____21. Tends to be quiet | ____43. Is easily distracted |
| ____22. Is generally trusting | ____44. Is sophisticated in art, music, or
literature |

Scoring:

BFI scale scoring (“R” denotes reverse-scored items):

Extraversion: 1, 6R, 11, 16, 21R, 26, 31R, 36

Agreeableness: 2R, 7, 12R, 17, 22, 27R, 32, 37R, 42

Conscientiousness: 3, 8R, 13, 18R, 23R, 28, 33, 38, 43R

Neuroticism: 4, 9R, 14, 19, 24R, 29, 34R, 39

Openness: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35R, 40, 41R, 44

13.2 Priloga 2: Soglasje o sodelovanju pri raziskavi

Soglasje o sodelovanju pri raziskavi

- Soglašam s sodelovanjem pri raziskavi
- Bil/a sem seznanjen/a, da je raziskava anonimna ter da bodo podatki uporabljeni izključno za namene raziskovalne naloge
- Bil/a sem seznanjen/a s temo ter namenom raziskovalne naloge
- Zavedam se, da lahko ob koncu prosim, da se mojega vprašalnika ne upošteva, ali preneham z reševanjem, če si med raziskavo iz kateregakoli razloga premislim o sodelovanju
- Vem, da lahko postavim vprašanja ter izvem rezultate, če bom to želel/a

Podpis: _____

13.3 Priloga 3: Navodila

Navodila so bila vedno enaka ter podana ustno.

Navodila:

Prosim, da izpolnite vprašalnike, ki so pred vami. Z reševanjem začnite na strani, kjer je razložen pomen števil, nato pa vprašalnik obrnite ter izpolnite še drugo stran. Poskusite čim manj razmišljati. Napišite številko, ki pomeni nivo strinjanja, na katerega najprej pomislite, ko preberete trditev. Podrobnejša navodila so zapisana na prvi strani vprašalnika. Ko končate, lahko vprašalnik oddate. Hvala.

13.4 Priloga 4: Vprašalnik s prevedenim BFI

Napisanih je 44 trditev. Pred vsako izmed njih s številko označi, koliko se s trditvijo strinjaš. Poskusi odgovarjati čim bolj iskreno, tudi če ti odgovor ni všeč. Pri tem upoštevaj, kaj posamezna številka pomeni:

- 1 = Sploh se ne strinjam*
- 2 = Ne strinjam se*
- 3 = Niti se strinjam, niti se ne strinjam*
- 4 = Nekoliko se strinjam*
- 5 = Popolnoma se strinjam*

Sebe vidim kot nekoga, ki...

- ___ 1. Je zgovoren
- ___ 2. Je nagnjen k iskanju napak pri drugih
- ___ 3. Stvari opravi temeljito
- ___ 4. Je depresiven, potr
- ___ 5. Je kreativen, predlaga nove ideje
- ___ 6. Je zadržan
- ___ 7. Je pripravljen pomagati in je nesebičen do drugih
- ___ 8. Je lahko nekoliko nepremišljen
- ___ 9. Je sproščen, dobro prenaša stres
- ___ 10. Ga zanima veliko različnih stvari
- ___ 11. Je poln energije
- ___ 12. Začenja prepire z drugimi
- ___ 13. Je zanesljiv

- ___ 14. Je lahko napet
- ___ 15. Je bistroumen, globok mislec
- ___ 16. Izkazuje veliko entuziazma
- ___ 17. Je odpuščajoč
- ___ 18. Se nagiba k neorganiziranosti
- ___ 19. Ga velikokrat nekaj skrbi
- ___ 20. Ima bujno domišljijo
- ___ 21. Je bolj tih
- ___ 22. Je običajno zaupljiv
- ___ 23. Se nagiba k lenobi
- ___ 24. Je čustveno stabilen, se ne razburi hitro
- ___ 25. Je domiseln
- ___ 26. Se postavi zase
- ___ 27. Je hladen ter vzvišen
- ___ 28. Vztraja dokler naloga ni končana
- ___ 29. Je lahko muhast
- ___ 30. Ceni umetniške, estetske izkušnje
- ___ 31. Je včasih sramežljiv, zadržan
- ___ 32. Je uvideven in prijazen do skoraj vseh
- ___ 33. Stvari opravi učinkovito
- ___ 34. Ostane miren v napetih situacijah
- ___ 35. Ima raje rutinsko delo
- ___ 36. Je družaben
- ___ 37. Je včasih nesramen do drugih

- ___ 38. Dela načrte in se jih drži
- ___ 39. Hitro postane živčen
- ___ 40. Rad premišljuje, se igra z idejami
- ___ 41. Ima malo umetniških zanimanj
- ___ 42. Rad sodeluje z drugimi
- ___ 43. Ga hitro kaj zmoti
- ___ 44. Je prefinjenega okusa pri umetnosti, glasbi ter literaturi

Sedaj na enak način izpolni vprašalnik še enkrat, le da tokrat vrednoti lastnosti svojega fanta/punce ali svojega dobrega prijatelja/prijateljice.

Vprašalnik izpolnjujem za (označi z X):

___ fanta/punco ___ prijatelja/prijateljico

Svojega fanta/punco/prijatelja/prijateljico vidim kot nekoga, ki...

- ___ 1. Je zgovoren
- ___ 2. Je nagnjen k iskanju napak pri drugih
- ___ 3. Stvari opravi temeljito
- ___ 4. Je depresiven, potr
- ___ 5. Je kreativen, predlaga nove ideje
- ___ 6. Je zadržan
- ___ 7. Je pripravljen pomagati in je nesebičen do drugih
- ___ 8. Je lahko nekoliko nepremišljen
- ___ 9. Je sproščen, dobro prenaša stres
- ___ 10. Ga zanima veliko različnih stvari
- ___ 11. Je poln energije

- ___ 12. Začenja prepire z drugimi
- ___ 13. Je zanesljiv
- ___ 14. Je lahko napet
- ___ 15. Je bistroumen, globok mislec
- ___ 16. Izkazuje veliko entuziazma
- ___ 17. Je odpuščajoč
- ___ 18. Se nagiba k neorganiziranosti
- ___ 19. Ga velikokrat nekaj skrbi
- ___ 20. Ima bujno domišljijo
- ___ 21. Je bolj tih
- ___ 22. Je običajno zaupljiv
- ___ 23. Se nagiba k lenobi
- ___ 24. Je čustveno stabilen, se ne razburi hitro
- ___ 25. Je domiseln
- ___ 26. Se postavi zase
- ___ 27. Je hladen ter vzvišen
- ___ 28. Vztraja dokler naloga ni končana
- ___ 29. Je lahko muhast
- ___ 30. Ceni umetniške, estetske izkušnje
- ___ 31. Je včasih sramežljiv, zadržan
- ___ 32. Je uvideven in prijazen do skoraj vseh
- ___ 33. Stvari opravi učinkovito
- ___ 34. Ostane miren v napetih situacijah
- ___ 35. Ima raje rutinsko delo

- ___ 36. Je družaben
- ___ 37. Je včasih nesramen do drugih
- ___ 38. Dela načrte in se jih drži
- ___ 39. Hitro postane živčen
- ___ 40. Rad premišljuje, se igra z idejami
- ___ 41. Ima malo umetniških zanimanj
- ___ 42. Rad sodeluje z drugimi
- ___ 43. Ga hitro kaj zmoti
- ___ 44. Je prefinjenega okusa pri umetnosti, glasbi ter literaturi

13.5 Priloga 5: Zahvala za sodelovanje

Tako kot navodila, je tudi zahvala bila v vseh razredih enaka ter podana ustno.

Zahvala:

Hvala vsem za sodelovanje. Z vprašalnikom, ki ste ga izpolnjevali, zbiram podatke, ki jih nujno potrebujem za praktični del raziskovalne naloge iz psihologije, z naslovom Teorija privlačnosti: Ali iščem svojo zrcalno podobo? V raziskovalni nalogi poskušam ugotoviti, ali so si prijatelji ter partnerji med seboj podobni in če ta trditev drži, v katerih lastnostih so si najbolj podobni. Po teoriji bi si prijatelji naj bili najbolj podobni v treh dimenzijah osebnosti, in sicer v ekstravertnosti, odprtosti ter prijetnosti. Če želite izvedeti, kaj te dimenzije pomenijo, lahko stopite v stik z mano preko šolskega e-mail naslova, ali pa me poiščete na hodnikih šole. Na voljo sem tudi za druga vprašanja ter za predstavitev rezultatov. Če ima kdo kakšno vprašanje že zdaj, lahko kar vpraša in bom z veseljem odgovorila, če ne, pa še enkrat hvala za sodelovanje.

13.6 Priloga 6: Surovi podatki

Tabela 4: Surovi podatki doseženih vrednosti na petih dimenzijah osebnosti za oba posameznika v paru

Oseba	Prijatelj/partner	E	P	V	N	O	E1	P1	V1	N1	O1
1	1	16	35	29	30	40	32	37	26	21	33
2	1	19	32	26	24	34	26	27	24	20	34
3	1	26	26	22	34	41	32	30	40	25	45
4	2	15	38	31	31	30	30	31	29	21	25
5	1	26	17	25	28	32	25	19	25	33	25
6	1	20	45	42	8	43	37	38	37	15	34
7	2	27	31	23	19	33	20	34	29	33	37
8	1	29	27	35	30	35	31	43	27	10	32
9	1	30	30	23	30	30	27	36	36	25	40
10	1	30	41	29	21	31	28	44	41	27	41
11	1	32	40	34	20	45	28	42	30	15	37
12	1	32	25	29	17	24	23	35	27	10	24
13	2	35	34	31	22	42	32	28	35	25	39
14	1	21	27	29	30	32	37	29	25	27	35
15	2	34	36	28	19	27	31	40	32	17	28
16	1	21	38	21	18	34	17	42	36	19	33
17	1	16	34	26	29	36	27	42	25	21	37
18	1	17	36	32	13	35	37	43	31	15	38
19	2	31	32	25	21	28	38	32	29	14	32
20	2	34	29	20	31	44	35	38	28	28	37
21	1	32	40	36	34	49	22	42	44	14	48
22	1	32	41	35	18	33	21	37	23	28	32
23	1	26	27	31	28	30	29	28	22	37	34
24	1	30	38	29	14	47	31	43	42	15	41
25	2	19	40	38	10	44	32	43	41	12	41
26	2	25	31	19	33	32	20	32	23	16	22
27	2	23	36	22	31	30	27	32	32	27	26
28	1	29	39	24	12	41	28	32	26	19	35
29	1	32	37	31	24	33	32	28	19	25	33
30	2	31	36	23	31	35	35	39	25	26	37
31	1	26	27	26	21	37	32	32	38	34	43
32	1	24	35	30	26	31	21	29	31	33	31
33	1	21	22	31	35	27	27	32	31	34	27
34	1	18	33	30	24	34	14	25	36	31	40
35	1	28	19	29	32	41	35	35	37	33	29
36	2	39	31	20	30	43	34	25	24	19	45
37	1	17	33	25	20	38	27	39	32	23	39
38	1	35	29	33	19	42	36	35	31	27	36

39	1	32	31	26	23	41	32	32	26	23	31
40	1	23	31	23	16	36	27	25	19	24	18
41	1	21	28	25	26	43	37	28	30	19	31
42	1	19	41	30	20	27	30	45	34	24	31
43	2	24	26	36	26	27	29	29	23	22	41
44	1	37	21	30	34	44	40	34	31	31	40
45	1	16	22	28	39	33	26	27	33	31	40
46	1	24	33	26	35	40	29	33	35	29	40
47	2	30	37	39	15	42	30	38	42	16	44
48	2	23	25	34	20	33	25	37	42	15	44
49	2	40	23	32	30	38	39	44	25	15	38
50	1	21	23	28	25	27	27	31	26	26	29
51	1	23	42	25	25	24	21	45	28	15	33
52	2	37	36	29	26	40	26	34	22	30	26
53	1	30	20	34	12	46	37	22	28	15	42
54	2	25	26	29	24	35	25	37	29	32	45
55	1	29	29	25	20	29	27	25	27	28	31
56	1	19	35	29	27	46	29	34	29	35	45
57	1	21	35	25	35	37	39	31	23	23	35
58	1	20	20	27	28	28	37	35	36	18	27
59	2	24	23	32	32	31	19	26	25	29	31
60	1	38	37	20	20	49	17	31	42	20	37
61	1	29	32	24	18	42	27	27	27	40	44
62	2	27	37	22	29	33	38	44	24	17	33
63	2	31	32	29	29	39	35	35	29	24	41
64	1	26	33	30	32	46	33	30	41	29	50
65	1	24	42	32	26	30	27	33	24	26	28
66	1	20	28	29	34	36	35	26	26	19	38
67	1	25	34	26	27	34	15	27	23	28	25
68	1	21	38	34	21	31	32	43	39	20	36
69	1	25	37	32	27	31	24	33	23	31	31
70	1	27	19	18	36	36	30	43	32	16	21
71	2	31	24	27	35	40	38	23	18	27	25
72	1	22	41	35	25	29	29	40	33	19	25
73	1	37	44	35	14	41	40	42	41	13	45
74	1	31	19	25	25	32	31	37	18	17	38
75	1	22	37	20	33	35	33	33	33	26	43
76	1	28	33	27	13	22	30	21	30	17	27
77	1	34	34	25	22	33	22	37	31	22	33
78	1	34	28	33	21	36	27	31	29	24	37
79	1	28	37	31	24	37	31	42	34	22	38
80	2	37	26	21	17	31	19	30	38	37	44
81	2	25	30	34	25	34	22	33	34	34	37

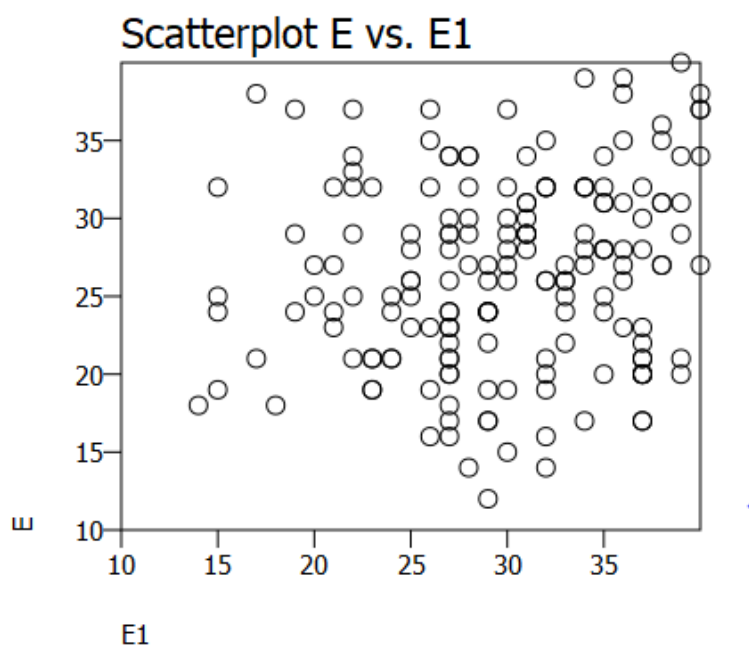
82	2	20	33	29	20	36	37	40	28	19	45
83	1	23	28	22	28	38	37	29	29	22	44
84	1	27	36	31	14	39	36	25	28	30	28
85	2	22	21	15	33	30	37	34	29	32	42
86	1	37	29	27	13	31	22	37	22	31	35
87	1	26	38	34	17	23	27	35	26	15	23
88	2	26	29	35	17	32	36	32	19	30	39
89	1	24	40	32	25	29	29	37	33	19	35
90	1	23	29	34	27	36	26	36	15	31	22
91	1	26	34	22	27	36	25	24	37	33	31
92	2	39	38	30	17	45	36	39	39	18	45
93	2	27	33	32	26	45	29	38	26	20	38
94	1	29	37	30	25	30	39	45	35	17	36
95	2	29	32	33	26	44	22	25	28	32	28
96	1	35	37	28	29	31	38	35	28	19	27
97	2	31	37	31	33	33	31	35	24	10	44
98	1	31	37	30	29	39	39	41	30	20	43
99	2	34	41	24	17	44	40	40	19	23	43
100	1	26	31	27	26	38	30	34	29	20	39
101	1	32	36	32	23	34	32	36	32	23	36
102	2	27	36	37	27	29	40	37	33	24	44
103	2	37	34	33	33	45	30	40	39	12	38
104	2	24	39	28	29	39	35	27	17	21	32
105	1	28	30	33	32	42	37	38	31	22	40
106	1	24	35	31	30	35	24	41	30	24	30
107	2	20	33	26	18	20	37	27	25	35	34
108	1	36	38	33	25	36	38	35	29	28	37
109	1	32	22	28	34	31	34	38	18	20	28
110	1	21	37	24	35	30	23	43	31	23	40
111	1	21	32	31	31	26	23	38	27	22	36
112	1	34	26	25	21	35	28	29	27	21	37
113	1	25	28	18	28	47	35	42	39	27	45
114	1	32	41	38	23	41	26	34	29	30	41
115	1	22	37	28	23	39	27	32	22	21	32
116	1	28	32	20	24	26	34	31	18	24	23
117	2	20	31	17	27	36	27	30	32	34	40
118	1	29	36	27	19	31	31	40	34	13	39
119	2	20	32	32	26	40	39	25	28	31	22
120	2	17	36	25	19	36	34	42	26	19	40
121	1	24	35	32	24	24	29	38	34	19	32
122	2	33	37	31	24	34	22	36	27	30	30
123	2	34	26	33	27	37	28	41	28	15	27
124	2	20	31	27	15	26	32	23	19	27	27

125	1	35	29	23	28	36	26	39	23	29	32
126	1	23	36	20	28	40	36	42	39	13	45
127	1	38	38	37	18	48	36	29	19	22	26
128	2	32	38	28	29	45	35	35	30	25	37
129	1	28	27	29	18	42	25	28	23	23	30
130	2	29	35	26	31	44	19	42	26	24	32
131	1	32	27	23	22	30	34	35	34	15	35
132	1	12	20	29	39	30	29	42	35	20	30
133	1	26	31	26	33	44	33	37	38	22	44
134	1	28	33	22	24	34	27	39	35	25	44
135	1	29	24	33	31	28	30	39	34	23	34
136	2	38	27	35	27	12	40	36	24	23	42
137	1	14	38	28	28	44	32	32	31	24	37
138	1	32	31	31	33	42	15	34	23	27	38
139	1	32	32	24	20	40	30	23	20	28	29
140	2	27	24	30	38	42	21	39	38	35	26
141	1	19	40	25	28	28	23	34	30	24	39
142	2	28	35	28	27	34	36	38	33	13	33
143	2	18	35	23	36	37	18	34	32	26	45
144	1	19	24	27	29	39	15	31	31	17	31
145	1	18	38	41	14	37	27	32	35	24	33
146	1	29	34	32	22	39	34	23	27	19	34
147	2	17	38	35	27	27	29	33	18	18	16
148	1	21	41	34	25	24	22	41	35	32	26
149	1	14	36	24	32	28	28	44	35	28	32
150	1	27	42	30	29	46	38	42	43	22	42
151	2	21	38	27	20	36	24	41	31	35	32
152	1	34	29	27	23	38	27	28	28	26	42
153	1	28	26	38	23	41	35	33	17	25	46
154	1	32	37	39	36	42	34	42	39	23	45
155	1	29	27	36	25	32	31	28	34	24	34
156	1	19	36	28	29	32	23	29	26	23	42
157	1	20	28	20	33	39	27	33	30	19	42
158	1	29	34	30	17	34	25	23	19	31	27
159	1	27	36	34	24	34	34	21	21	34	27
160	1	27	40	30	26	31	33	43	30	22	31
161	1	34	38	27	28	34	39	35	28	27	33
162	1	28	29	27	31	32	35	42	32	19	38
163	1	17	32	35	31	28	29	39	37	16	39
164	1	17	33	30	27	35	37	31	33	25	38
165	1	24	37	31	33	43	15	39	17	18	37
166	1	31	32	31	21	29	36	33	21	16	19
167	1	24	30	22	22	27	33	30	24	21	22

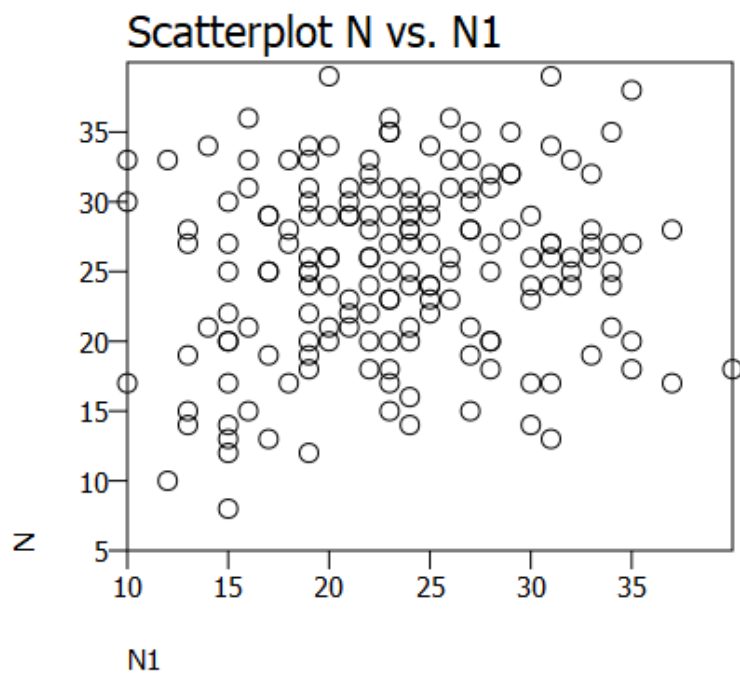
168	1	27	31	36	15	32	28	40	20	13	40
169	1	25	37	29	15	25	33	34	35	23	33
170	2	32	30	13	29	37	37	27	37	30	44
171	2	24	34	31	20	38	27	27	26	22	35
172	1	21	30	23	25	26	24	28	21	23	37

Legenda: 1 = prijatelj, 2 = partner

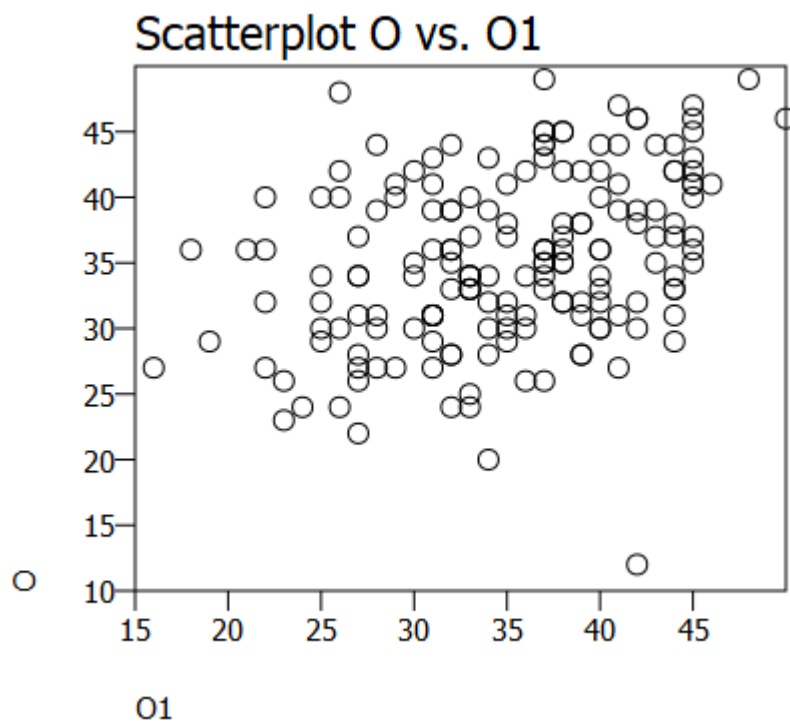
13.7 Priloga 7: Grafi raztrosa za različne kombinacije dimenzij osebnosti



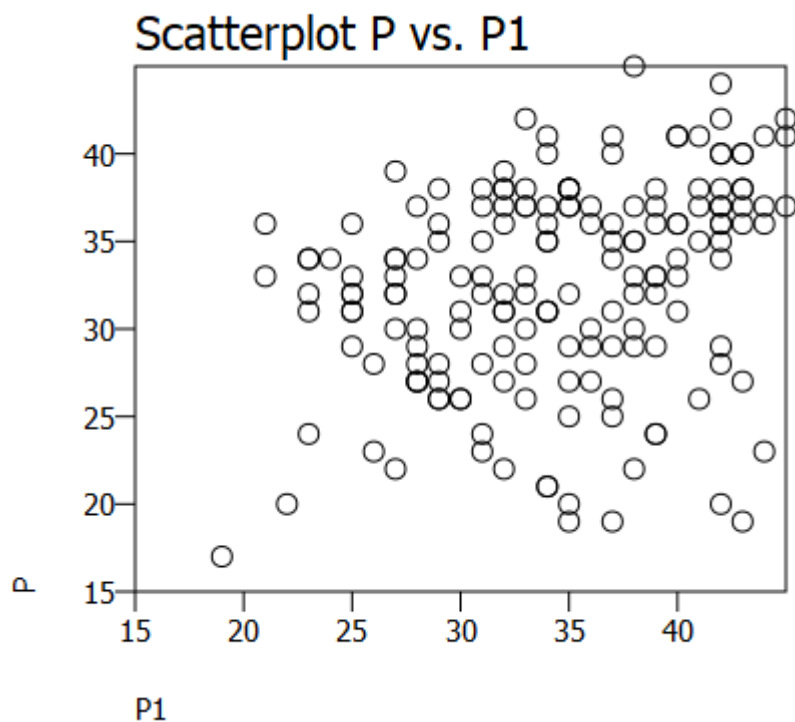
Slika 1: Graf raztrosa za ekstravertnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



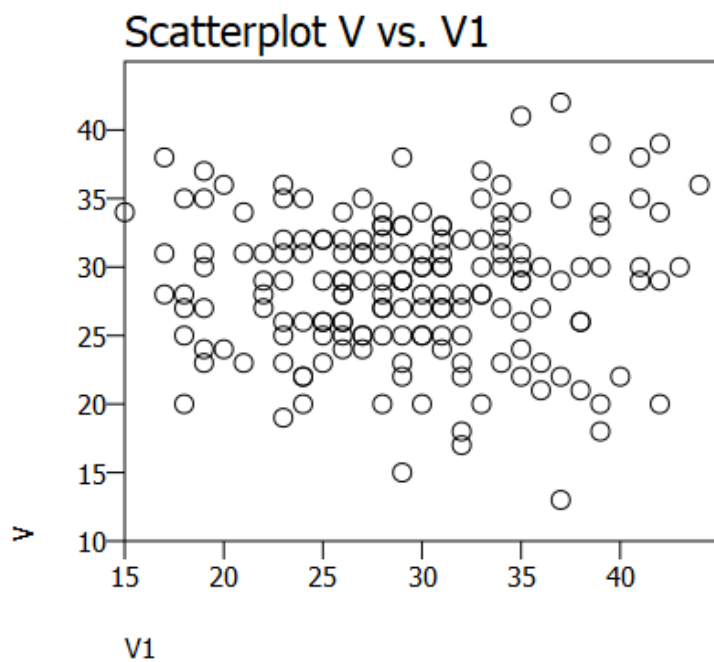
Slika 2: Graf raztrosa za nevroticizem dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



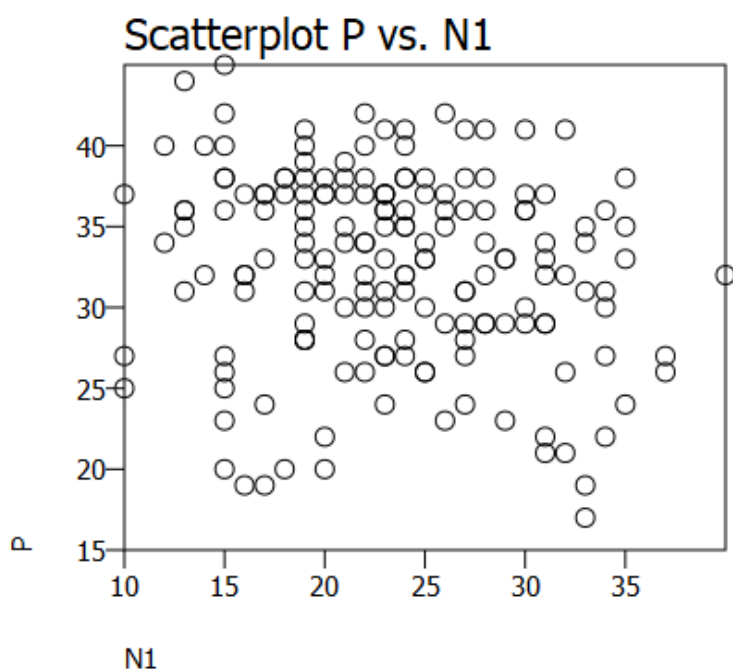
Slika 3: Graf raztrosa za odprtost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



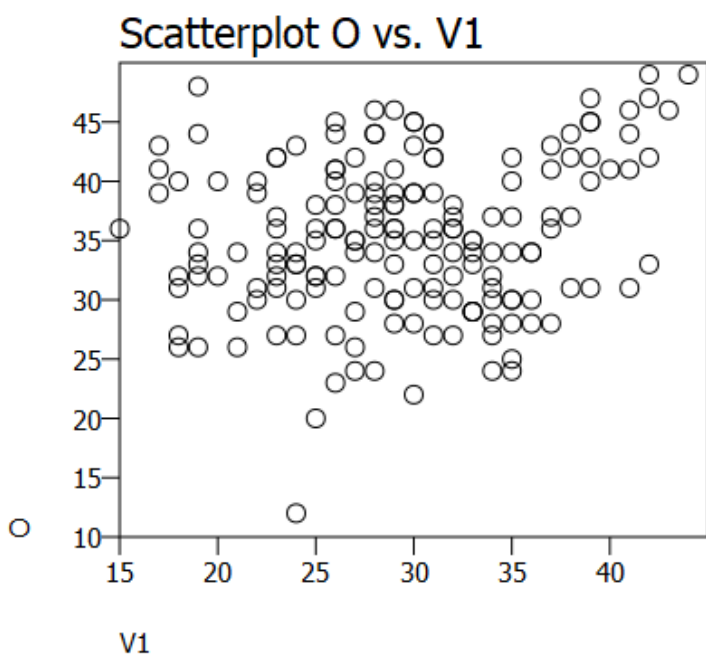
Slika 4: Graf raztrosa za prijetnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



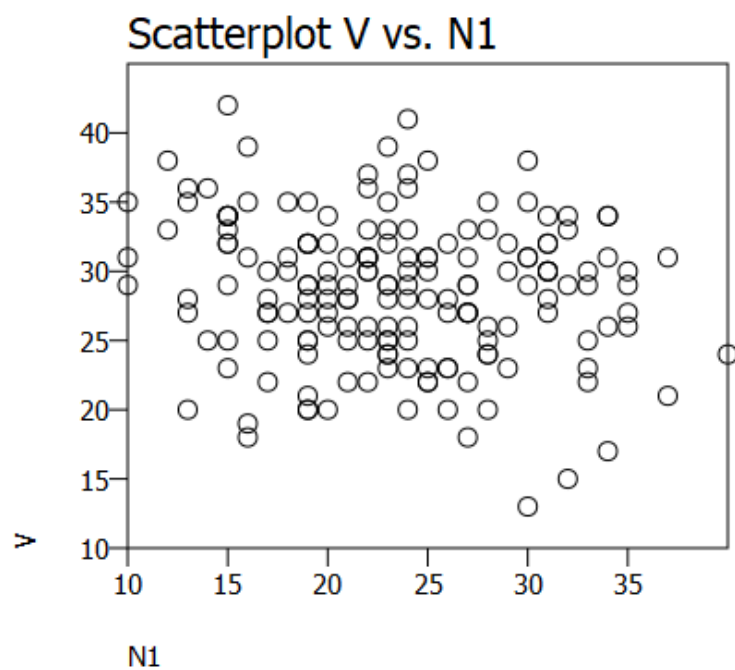
Slika 5: Graf raztrosa za vestnost dveh posameznikov v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



Slika 6: Graf raztrosa za prijetnost prvih oseb ter nevroticizem drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



Slika 7: Graf raztrosa za odprtost prvih oseb ter vestnost drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)



Slika 8: Graf raztrosa za vestnost prvih oseb ter nevroticizem drugih oseb v romantičnem ali prijateljskem paru (vir: lastna izdelava s programom PSPP iz podatkov iz vprašalnika; slika je posnetek zaslona)